

El coneixement i la imatge dels arxius a Catalunya

Antoni Laporte
ARTImetria

1. Presentació

L'article presenta la primera enquesta específica que s'ha realitzat a la població de Catalunya per conèixer la imatge, el coneixement i el grau d'ús dels arxius al nostre país. L'enquesta realitzada va ser finançada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.

Amb motiu de la celebració del 3r Laboratori d'Arxius Municipals, que es realitzà a Barcelona el mes de febrer de 2004, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Associació d'Arxivers de Catalunya van considerar oportú encarregar una enquesta entre els ciutadans i les ciutadanes del país que aportés informació sobre l'ús social dels arxius, amb una atenció especial als arxius municipals.

1.1. Objectius

Els objectius de l'estudi són els següents:

- Mesurar el grau de coneixement dels arxius públics, amb una atenció especial als arxius municipals.
- Conèixer les imatges i les percepcions que té la població dels arxius.
- Mesurar el grau d'ús dels arxius municipals.
- Identificar els usuaris dels arxius municipals, així com les seves motivacions.

1.2. Metodologia

El mes de desembre de 2003 es va realitzar una enquesta telefònica a la població adulta de Catalunya d'entre 16 i 75 anys. S'utilitzà un qüestionari amb 16 preguntes de contingut i 7 preguntes sociodemogràfiques.

Es dissenyà una mostra de 1.200 entrevistes amb un disseny multietàpic. El primer nivell d'estratificació fou el territori, diferenciant 3 àmbits geogràfics: Barcelona ciutat, resta de la Regió I¹ i resta de Catalunya. Per a cadascun d'aquests estrats es van realitzar 400 entrevistes. Dins de cada estrat el següent nivell d'estratificació fou la dimensió de la població, excepte en el cas de Barcelona ciutat, on s'utilitzaren els districtes municipals. El darrer nivell d'estratificació foren les característiques d'edat i sexe de les persones entrevistades.

La dimensió de la mostra utilitzada permet un interval de confiança de $\pm 2,89\%$ per a les estimacions dels resultats globals, en el 95,5% dels casos, quan $p=q=0,5$.

1.3. Organització de l'article

L'article està organitzat de les preguntes més volàtils relatives a la imatge i les percepcions a les més tangibles relatives a la presència d'arxius a les llars catalanes.

Així, al segon apartat es presenten les qüestions relatives a l'imaginari generat pels arxius, revisant els conceptes i els atributs que la població associa a aquesta tipologia d'equipaments culturals i administratius. En el tercer apartat s'expliquen les qüestions relatives al coneixement que la població té en relació amb els arxius, des de quins són els principals productors fins a temes sensibles com ara l'accessibilitat de consulta percebuda pels ciutadans. En el quart apartat es tracten les qüestions relatives a l'ús i els usuaris dels arxius municipals a Catalunya. Des del percentatge d'usuaris i el seu perfil sociodemogràfic fins a les motivacions de les visites i el grau de satisfacció manifestat per la població. Finalment, el cinquè apartat presenta dues preguntes relatives a la presència d'arxius personals a les llars catalanes i la tipologia de documents arxivats.

2. Imatge

2.1. Conceptes associats a la paraula "arxiu"

Es va demanar quins són els conceptes que hom associa al terme "arxiu" a través d'una pregunta oberta. Les respostes es presenten a la taula següent, ordenades segons l'ordre de les respostes.

Què li suggereix la paraula "arxiu"?, a quins conceptes associa aquest mot? Respongui el primer que li vingui al cap quan pensa en un "arxiu"	
Conceptes	%
Documents materials	63,3%
Guardar, emmagatzemar	46,4%
Ordenar, organitzar	23,2%
Informació, dades	16,8%
Contenedor: edifici o moble	7,9%
Història, memòria	3,8%
Trobar, consultar, investigar	3,2%
Altres	3,5%

Pregunta oberta (s'han codificat només els tres primers conceptes citats) amb multiresposta.

De l'anàlisi dels resultats s'aprecia l'existència de dues visions diferenciades dels arxius a partir de les categories creades amb els conceptes citats per la població:

- D'una banda, apareix una *visió moderna i dinàmica dels arxius* que engloba les categories "Informació, dades", "Ordenar, organitzar" i "Trobar, consultar". Aquesta visió associa els arxius amb la informàtica, les bases de dades, les investigacions, la utilitat que tenen..., ja que considera que en un arxiu es pot trobar i consultar informació que està organitzada. S'observa que la visió moderna dels arxius és la menys popular, ja que les dades mostren que les categories associades obtenen els percentatges més baixos.
- D'altra banda, els resultats també mostren una *visió arcaica i estàtica dels arxius* que engloba la resta de categories definides: "Documents materials", "Guardar, emmagatzemar", "Contenedor" i "Memòria, patrimoni". Aquesta percepció associa els arxius amb el passat, el patrimoni, la història..., així com els considera contenidors on s'emmagatzemen i conserven documents materials. Els conceptes més citats per la població es troben dins d'aquesta visió dels arxius. Així, doncs, es tracta de la visió més generalitzada.

Es constata que la visió moderna i dinàmica, representada principalment per la categoria "Informació, dades", es troba més estesa entre els joves de 16 a 35 anys i entre els universitaris. Contràriament, la visió arcaica i estàtica dels arxius és més habitual entre la població major de 46 anys i sense estudis universitaris.

2.2. Atributs dels arxius

Als entrevistats se'ls van proposar cinc frases descriptives dels atributs dels arxius, entre les quals havien de seleccionar la que millor s'ajustés a la seva percepció. Les definicions proposades eren les següents:

- a. *Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives.* Aquesta definició emfatitza el caràcter utilitari dels arxius com a eina al servei dels ciutadans.
- b. *Part de la memòria col·lectiva.* En aquest cas, la definició subratlla el component col·lectiu dels arxius, associant-los a la identitat dels pobles.
- c. *Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar.* Aquesta frase està vinculada a l'anterior, però introdueix el concepte de conservació històrica dels arxius.
- d. *Magatzem de documents secrets poc accessibles.* Al contrari que la primera frase presentada, aquesta descripció posa l'èmfasi en el secretisme dels arxius, presentant-los com a llocs inaccessibles per als ciutadans on només es guarden documents importants i reservats.
- e. *Lloc fosc i caòtic amb documents polsosos.* La darrera sentència reflecteix una imatge negativa i crítica dels arxius, que els vincula amb el caos, la pols i la foscor.

La taula següent presenta la distribució de les respostes emeses.

<i>De les frases que a continuació li llegiré, ¿podria seleccionar-me la que millor s'ajusti a la seva percepció d'un arxiu?</i>	
Conceptes	%
Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives	43,7%
Part de la memòria col·lectiva	18,7%
Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar	17,3%
Magatzem de documents secrets poc accessibles	12,6%
Lloc fosc i caòtic amb documents polsosos	3,3%
Cap de les anteriors	4,4%
Total	100,0%

Cap de les sentències proposades aconseguix la majoria absoluta de les respostes, malgrat l'important suport que rep "Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives", que resulta ser la frase més correcta de totes. Les dues frases relatives al caràcter patrimonial dels arxius se situen en segon i tercer lloc aconseguint entre les dues el 36% de les veus. Les visions negatives són les menys citades, però no cal menystenir que 1 de cada 8 ciutadans consultats associen els arxius amb el secretisme i la poca accessibilitat.

En avaluar les característiques socials de les persones que escullen les diverses alternatives proposades, s'observa que les frases seleccionades no responen a la mateixa distribució segons els diferents grups socials. D'una banda, la proporció de població que vincula els arxius amb una "Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives" és significativament major entre els joves de 16 a 35

anys i entre els llicenciats universitaris. De l'altra, és més freqüent descriure els arxius com a "Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar" entre la població major de 46 anys i que no té estudis, o només té estudis primaris. En definitiva, es repeteixen els patrons observats a l'apartat anterior diferenciant una visió moderna i dinàmica, vinculada amb la frase "Institució que ofereix informació útil per a resoldre gestions administratives", d'una altra visió arcaica i estàtica, representada per la descripció "Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar".

Tanmateix, en aquest cas, s'aprecia que la sentència que introdueix la paraula patrimoni "Patrimoni dels nostres avantpassats que cal conservar" és significativament més citada entre els catalanoparlants que entre els que tenen el castellà per llengua habitual, amb 7 punts de diferència entre els dos grups.

2.3. Parelles de paraules antagòniques

Una altra tècnica emprada va consistir a demanar als entrevistats que escollissin entre parelles de paraules antagòniques. Els resultats es mostren a la taula següent.

<i>De les següents parelles de paraules, ¿amb quina associaria els arxius municipals?</i>			
	%	%	
Útil	93,4%	6,6%	Inútil
Ordre	86,3%	13,7%	Caos
Ambient net i ordenat	85,2%	14,8%	Pols, brutícia
Per a tothom	85,1%	14,9%	Per a una minoria
Mostrar	82,5%	17,5%	Amagar
Llum	77,1%	22,9%	Foscor
Transparència, veritat	73,1%	26,9%	Secretisme, hermetisme
Actualitat	55,3%	44,7%	Passat

Hi ha una marcada tendència a respondre allò que es considera socialment correcte per part d'una àmplia majoria de la població. Tanmateix, l'interès de la pregunta rau en l'ordre de les respostes que indiquen el grau de consens en relació amb els diversos atributs. En aquesta línia de lectura, s'observa que el concepte "Actualitat" és el que rep una taxa de suport més baix en comparació amb els altres conceptes positius que es proposen.

Entre els joves de 16 a 35 anys augmenten alguns percentatges corresponents a atributs *negatius*. Per exemple, el 55,6% de la població de 16 a 25 anys associa els arxius municipals amb el passat i el 40,7% de la mateixa franja d'edat els associa amb el secretisme i l'hermetisme.

Entre els llicenciats universitaris augmenta la proporció d'individus que associen els arxius municipals amb el caos (20,1%), amb la transparència i la veritat (79,6%) i amb el passat (55,6%). Aquestes diferències són a considerar, atès el major percentatge d'usuaris d'arxius que trobem entre els universitaris.

2.4. Conceptes associats a un arxiu municipal

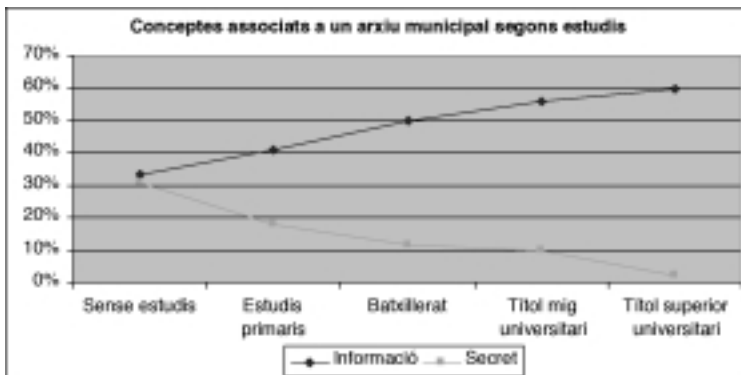
Per cloure l'apartat dedicat a l'imaginari col·lectiu en relació amb els arxius es presenten els resultats de la selecció feta pels entrevistats quan se'ls va demanar que triessin aquell concepte que més associen amb els arxius municipals. Es podien escollir dos conceptes diferents entre els cinc que es van proposar, tal com mostra la taula següent.

Ara li llegiré un seguit de conceptes i m'hauria de dir: ¿amb quin associa en primer lloc els arxius municipals? I en segon lloc?

Conceptes	1a resposta %	2a resposta %
Informació	48,5%	26,2%
Memòria	21,0%	37,8%
Drets	16,7%	24,9%
Secret	12,8%	7,4%
Inutilitat	1,0%	3,8%
Total	100,0%	100,0%

Els resultats obtinguts confirmen el que ja s'ha vist a l'apartat 2.2. En efecte, la referència al concepte "Informació" és la més citada, amb una forta distància respecte al segon concepte més citat.

L'associació entre els arxius municipals i la *informació* augmenta a mesura que s'incrementa la formació de la població; en canvi, l'associació entre els arxius municipals i el *secret* es comporta de forma contrària. Aquestes diferències es mostren al gràfic següent.



2.5. Contingut dels arxius

Finalment es plantejà una pregunta de coneixement relacionada amb el contingut dels arxius. Les respostes es mostren en la següent taula.

<i>Dels següents tipus de documents que a continuació li llegiré, digui'm quins pensa que pot trobar als arxius</i>	
Tipus de documents	%
Plànols, cartells, dibuixos	94,5%
Documents mecanografiats	93,1%
Fotografies	87,6%
Fitxers informàtics	86,1%
Publicacions	83,5%
Manuscrits o escrits a mà	80,1%
Cassets, vídeos	63,8%

Multirresposta.

Novament l'interès de la qüestió està a veure quins són aquells materials que la població desconeix que es trobin emmagatzemats als arxius. El més destacable dels resultats és que hi ha més d'una tercera part de la població que desconeix que als arxius poden trobar materials audiovisuals i sonors.

3. Coneixement

En aquest apartat s'agrupen les qüestions relatives al grau de coneixement que la població té en relació amb els arxius del país, des de qui disposa d'arxius fins als seus interessos de consulta, tot tractant el tema de l'accessibilitat pública.

3.1. Els productors d'arxius a Catalunya

En primer lloc, es demanava quines institucions són les majors productores d'arxius del país.

<i>Segons vostè, quins són els majors productors d'arxius a Catalunya?</i>	
	%
Les administracions públiques	79,0%
Les empreses	10,3%
Les associacions	5,3%
Els particulars	4,2%
Altres respostes	1,2%
Total	100,0%

El fet que la majoria de ciutadans que necessiten obtenir informacions es dirigeixen a les administracions públiques pot explicar el contundent resultat. Gairebé 8 de cada 10 ciutadans atorguen a les administracions públiques el lideratge en la producció arxivística.

Tanmateix, els resultats no són homogenis entre els diversos grups socials. En efecte, entre la població de 16 a 25 anys s'observa una important disminució del percentatge corresponent a les administracions públiques (69,5%), mentre augmenta significativament la consideració que les empreses i les associacions són els principals productors d'arxius a Catalunya (23,4% entre ambdós).

3.2. Accés als arxius municipals

En aquest apartat es presenta el grau de coneixement que la població de Catalunya té en relació amb l'accessibilitat als arxius municipals. Es constata que les tres quartes parts de la població catalana sap que qualsevol persona pot consultar un arxiu municipal. Així i tot, un de cada quatre catalans creu que l'accés als arxius municipals és restringit, ja que consideren que qualsevol persona no pot anar a consultar-los.



Es constata que el 29,2% de la població amb estudis primaris pensa que els arxius municipals són d'accés restringit, el que suposa un increment significatiu en relació amb el percentatge mitjà. De forma contrària, entre els llicenciats universitaris només un 16,2% consideren que no tothom pot consultar un arxiu municipal.

3.3. Interessos de consulta

Consultada la població sobre els seus interessos de consulta en els arxius municipals, una gran majoria (43,9%) s'inclina per la documentació del Registre Civil, tal com mostra la taula següent.

<i>Quins tipus de documents li interessaria consultar en un arxiu municipal?</i>	
Documents	%
Del Registre Civil	43,9%
Polítics, electorals, sobre despeses públiques	15,3%
Mèdics	14,0%
Escolars	11,8%
Antics, d'interès històric	9,3%
Cap	6,9%
Sobre el barri o el municipi, plànols, d'urbanisme	5,6%
Militars o de la policia	4,3%
Depèn, segons les necessitats del moment	4,1%
De tot tipus	2,9%
Del Registre de la Propietat	2,8%
Personals, familiars	1,7%
Socials, culturals	0,6%
Altres	1,9%

Multiresposta (màxim 2 respostes).

Entre la diversa tipologia de materials citats, destaca el pes que tenen els documents relatius a qüestions personals: Registre Civil, documents mèdics i escolars, etc. Amb menor mesura se citen materials que serveixen per al coneixement de la història ("Antics, d'interès històric") o relatius a qüestions públiques ("Polítics, electorals, sobre despeses públiques", "Militars o de la policia").

Existeix una clara relació entre el nivell d'estudis de la població i l'interès de consulta d'algun tipus de document en un arxiu municipal. En efecte, el percentatge de població que no consultaria cap document en un arxiu municipal decreix amb el nivell d'estudis. Així, per la població sense estudis el percentatge és del 18,4%, mentre que entre els individus amb estudis universitaris de grau superior el percentatge és del 2,8%.

També s'aprecia que l'interès per consultar documents mèdics decreix amb el nivell d'estudis de la població. Una relació inversa s'observa amb els documents escolars: un 0,0% dels individus sense estudis manifesta interès per consultar documents escolars, mentre que un 18,0% dels diplomats universitaris expressen aquest interès. Cal indicar que també disminueix entre la població sense estudis l'interès per consultar documents del Registre Civil, mentre que augmenta l'interès per la consulta de documents personals o familiars.

3.4. On cercar informació?

Per comprovar la proximitat o la distància existent entre la població catalana i els arxius, al començament del qüestionari es van incloure dues preguntes obertes on es plantejaven dues situacions de cerca de

documents que es troben en un arxiu. Es pretenia avaluar la familiaritat del mot, del concepte arxiu entre la població catalana: quin percentatge de la població de Catalunya pensa espontàniament en un "arxiu"?

La següent taula mostra les respostes a la primera pregunta, en què es planteja la pèrdua de l'escriptura de casa i es pregunta on anar a buscar-la.

<i>Si hagués perdut l'escriptura de la seva casa o la d'algun familiar, on aniria a buscar-la?</i>		
Resposta	%	% vàlid
Cita la paraula "arxiu"	1,7%	2,9%
Registres o cambres	24,1%	41,9%
Notari, advocat, gestoria	18,4%	31,9%
Ajuntament	6,5%	11,4%
Polícia, mossos, guàrdia civil	2,1%	3,7%
Banc	1,1%	1,8%
Telèfons d'informació, Oficina d'objectes perduts	0,5%	0,9%
Altres institucions: Hisenda, jutjats, ministeris...	1,3%	2,3%
Altres respostes	1,8%	3,1%
Ns/Nc	42,3%	–
Total	100,0%	100,0%

Dels que responen a la pregunta, només el 2,9% cita la paraula "arxiu". Cal destacar l'alt percentatge de persones que no saben respondre la pregunta, superior al 42%.

La segona situació plantejada als enquestats els situa davant la cerca d'un plànol de casa seva. On anirien a buscar-lo?

<i>Si desitjés trobar un plànol de casa seva, sabria on trobar-lo?</i>		
Resposta	%	% vàlid
Cita la paraula "arxiu"	1,4%	2,1%
Ajuntament, departament d'urbanisme de l'ajuntament	26,7%	40,7%
Registres o cambres	10,1%	15,4%
Arquitecte, Col·legi d'arquitectes	10,1%	15,4%
Constructora, immobiliària, venedor del pis	6,0%	9,1%
Administrador de la finca, notari, gestoria	2,5%	3,8%
A casa (caixa forta, calaix dels papers, etc.), a l'escriptura, al despatx...	2,3%	3,5%
Telèfons d'informació, Oficina d'objectes perduts, Internet, pàgines grogues...	1,3%	2,0%
Cadastre	1,1%	1,7%
Encarregaria o faria un plànol nou	0,7%	1,0%
Altres institucions	1,0%	1,5%
Altres respostes	2,6%	3,9%
Ns/Nc	34,2%	–
Total	100,0%	100,0%

Novament ens trobem amb un alt percentatge de no resposta, en aquest cas el 34,2% de la població no sabia on personar-se per trobar un plànol de casa seva.

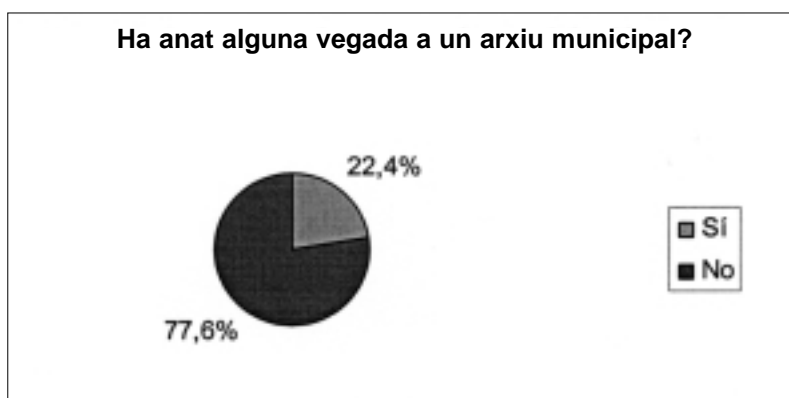
D'aquestes dues preguntes interessa conèixer el perfil dels que no responen. El 21,9% de la població no sap què respondre a cap de les dues preguntes analitzades en aquest punt. L'edat i el nivell d'estudis són els factors sociodemogràfics que presenten significacions més clares quan s'analitza la no resposta. Es constata que la no resposta disminueix amb el nivell d'estudis de la població i entre el tram d'edat de 36 a 55 anys, mentre que augmenta entre els catalans de 16 a 25 anys. En resum, el perfil sociodemogràfic d'un individu que no sap respondre a cap de les dues preguntes estudiades seria el d'un estudiant de 16 a 25 anys, sense estudis i castellanoparlant.

4. Ús

En el present apartat s'analitza l'ús dels arxius municipals a Catalunya. Des del percentatge d'usuaris i el seu perfil sociodemogràfic, fins a les motivacions de les visites i el grau de satisfacció manifestat per la població.

4.1. Usuaris dels arxius municipals

El 22,4% de la població catalana de 16 a 75 anys declara haver visitat en alguna ocasió un arxiu municipal, tal com mostra el següent gràfic.



S'observa que la proporció de visitants als arxius municipals augmenta significativament amb el nivell d'estudis de la població: mentre només un 10,3% de la població sense estudis ha visitat un arxiu muni-

pal alguna vegada, aquesta proporció augmenta fins al 40,7% entre els llicenciats universitaris.

Així mateix, només el 17,3% dels castellanoparlants ha visitat en alguna ocasió un arxiu municipal. Per contra, entre els catalanoparlants el percentatge d'usuaris s'incrementa significativament fins al 27,3%.

En conclusió, el perfil majoritari de l'usuari d'un arxiu municipal és un home d'entre 36 i 45 anys, amb estudis universitaris, que treballa, nascut a Catalunya i catalanoparlant.

Els atributs que presenten variacions significatives entre usuaris i no usuaris són *secret* i *informació*. Aquesta relació es mostra a la taula següent.

Conceptes associats a un arxiu municipal segons si ha estat usuari/a alguna vegada ²			
Concepte	Usuari/a	No usuari/a	Total
Secret	7,2%	14,2%	12,7%
Informació	54,7%	46,7%	48,5%
Drets	15,2%	17,1%	16,7%
Inutilitat	1,3%	1,0%	1,1%
Memòria	21,5%	21,0%	21,1%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

D'una banda, el percentatge de la població que no ha visitat mai un arxiu municipal i l'associa amb el "Secret" és el doble de l'obtingut entre la població que alguna vegada ha visitat un arxiu municipal: 14,2% i 7,2%, respectivament. Així, doncs, entre els no usuaris dels arxius municipals creix la vinculació dels arxius municipals amb el "Secret".

D'altra banda, l'associació entre "Informació" i arxius municipals s'accentua significativament entre la població que alguna vegada ha visitat un arxiu municipal.

De l'anàlisi de la relació entre l'ús i la creença de l'existència de restricció d'entrada als arxius municipals es constata que entre la població usuària augmenta de forma significativa la proporció d'individus que saben que qualsevol persona pot consultar un arxiu municipal (81,3%). Inversament, entre la població que no ha visitat mai un arxiu municipal es constata un augment del percentatge que creu en l'existència de restriccions d'entrada (75,1%).

4.2. Raó per a l'ús dels arxius

Els tres apartats següents descriuen les motivacions i la valoració de les persones consultades que declaren haver anat alguna vegada a un arxiu municipal.

En primer lloc, es presenten les motivacions que van tenir per anar a un arxiu municipal. Destaquen les raons personals tal com presenta la taula següent.

<i>Quin va ser el motiu d'anar-hi?</i>	
Només si ha anat alguna vegada a un arxiu municipal	
Motius	%
Per interès personal	56,0%
Per estudis	18,6%
Per feina	15,2%
Per recerca o investigació	5,7%
Visita cultural	3,6%
Altres	0,8%
Total	100,0%

S'aprecien diferències en les motivacions segons els diversos grups socials. En efecte, la principal motivació dels usuaris de 16 a 25 anys per visitar arxius municipals són els estudis (54,8%), mentre que només el 25,8% ha visitat un arxiu per interès personal. De forma contrària, entre la població catalana de 36 a 45 anys, augmenta significativament el percentatge d'usuaris per interès personal.

En aquest apartat s'observen comportaments diferents segons el gènere dels entrevistats. En general, les dones (28,2%) superen els homes (12,3%) en la visita a arxius municipals per estudis. Aquesta incidència s'inverteix en el cas de la visita per feina: el 18,8% dels homes manifesta que la feina és la raó per visitar arxius municipals, mentre que només el 9,4% de les dones manifesta el mateix.

4.3. Grau de satisfacció

Es va demanar als usuaris d'arxius que valoressin el grau de satisfacció de la seva visita en una escala de 0 a 10. La puntuació mitjana del grau de satisfacció de la darrera visita a un arxiu és de 6,9 punts sobre 10, amb una desviació estàndard de 2,13. L'11,4% de la població catalana usuària d'un arxiu municipal puntua el seu grau de satisfacció per sota dels 5 punts. Per tant, el 88,6% manifesta un grau de satisfacció superior o igual a 5 punts.

Les dades mostren que els únics factors sociodemogràfics que presenten relació amb el grau de satisfacció per la visita a un arxiu municipal són el lloc de naixement de la població i l'idioma en què es respon a l'entrevista. En efecte, entre la població nascuda a Catalunya i entre els catalanoparlants és més probable que el grau de satisfacció sigui positiu, és a dir, sigui superior o igual a 5.

4.4. Motiu de la insatisfacció

Als enquestats que valoraven negativament la seva visita a un arxiu

municipal se'ls va preguntar pel motiu del descontentament. La següent taula presenta el llistat de respostes literals obtingudes.

<i>Podria concretar el motiu del seu descontentament? Llistat de respostes literals Només si ha anat alguna vegada a un arxiu municipal i manifesta un grau de satisfacció inferior a 5</i>
<i>Los documentos personales están abandonados, menos los de propiedad que son rentables.</i>
<i>Falta de organización y de protección.</i>
<i>No les vio a la altura, estaba desordenado y mal clasificado.</i>
<i>Cuando fue era oscuro, desordenado, no tenían la información catalogada. Desordenado.</i>
<i>La burocracia es bastante caótica, el acceder a un documento actualmente es bastante difícil porque ni ellos saben donde están.</i>
<i>Desordenado, caótico. Tardaron para enviarle el documento que solicitó.</i>
<i>Muy lento, mal gestionado.</i>
<i>Muy lenta la atención y un poco desordenada.</i>
<i>Hay falta de medios para tener catalogados informáticamente los fondos.</i>
<i>Aún espera la información, un año que hicieron la consulta.</i>
<i>Burocracia.</i>
<i>Demora de tiempo.</i>
<i>Por tiempo y dinero no resulta práctico.</i>
<i>Porque hacían pagar para ver papeles... y la espera.</i>
<i>Época de la dictadura, dificultad para acceder a la información.</i>
<i>Costó conseguir la información y no dieron facilidades.</i>
<i>Porque ponían dificultades.</i>
<i>No le quisieron dar la información que buscaba.</i>
<i>No le dieron la información que buscaba.</i>
<i>No tuvo la información, se la negaron, y por eso tuvo que acudir a amistades que se la consiguieron.</i>
<i>Incompetencia y prepotencia.</i>
<i>Por los funcionarios.</i>
<i>Ineficiente a la solución del problema.</i>
<i>No dan formación correcta, ineficiencia.</i>
<i>Mala atención.</i>
<i>Le dieron acceso a la información pero no constaba lo que buscaba.</i>
<i>No va trobar el que buscava.</i>
<i>No m'ho van resoldre.</i>
<i>Li van dir que no hi havia el que buscava, però està convençut que sí que hi era.</i>
<i>Porque era por fuerza, estudios, y no me interesaba.</i>
<i>No ho sap.</i>

Per analitzar millor les respostes emeses, es van reagrupar tal com mostra la següent taula.

<i>Podria concretar el motiu del seu descontent?</i> Codificació de les respostes ³ Només si ha anat alguna vegada a un arxiu municipal i manifesta un grau de satisfacció inferior a 5	
Concepte	%
Desordre, mala organització	30,6%
Lentitud, pèrdua de temps	28,2%
Dificultat per accedir a la informació	17,5%
Mala atenció, ineficiència	17,0%
No trobà la informació	14,5%
Factor econòmic	6,8%
Visita per obligació	2,4%

Multiresposta.

El 30,6% de la població que manifesta un grau de satisfacció inferior a 5 es queixa del desordre i la mala organització de l'arxiu municipal. A més, el 28,2% de les queixes se centra en la lentitud i la pèrdua de temps.

Segueixen amb un 17,5% i un 17,0%, respectivament els següents motius de descontentament: la dificultat per accedir a la informació i la mala atenció i la ineficiència del personal. Altres motius d'insatisfacció manifestats són el no haver trobat la informació (14,5%), el factor econòmic (6,8%) i el fet de tractar-se d'una visita obligada (2,4%).

5. Ús personal

En aquest punt es presenten dues preguntes relatives a la presència d'arxius personals a les llars catalanes i la tipologia dels documents arxivats.

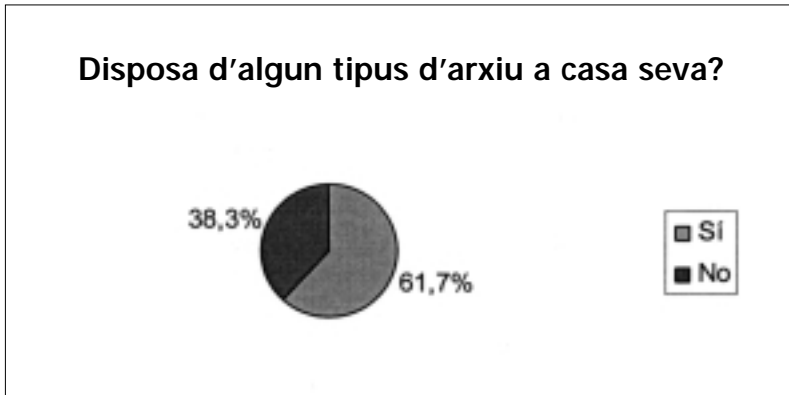
5.1. Possessió d'arxius personals domèstics

El 61,7% de la població catalana declara disposar d'algun tipus d'arxiu a casa seva. Inversament, més de la tercera de la població expressa que no disposa d'arxius a casa, el que és una proporció elevada de persones que o bé no conserven documents o bé no tenen consciència d'anomenar-los arxius.

L'existència d'arxius domèstics a les llars és més habitual a la ciutat de Barcelona que a la resta de Catalunya: mentre que el 66,7% dels barcelonins disposen d'algun tipus d'arxiu a casa, només un 57,1% dels residents a la resta de Catalunya declara disposar-ne.

També l'edat és un factor relacionat amb la possessió d'arxius personals: només el 52,3% de la població catalana de 16 a 25 anys disposa d'arxiu domèstic, mentre que el 74,2% dels catalans de 36 a 45 manifes-

ten la presència d'algun tipus d'arxiu a casa seva. La corba d'edat té una forma d'U invertida amb els valors més baixos en els seus extrems.



També el nivell d'estudis de la població està vinculat a la possessió d'arxius domèstics: a mida que augmenta la formació de la població, també augmenta la proporció d'individus que disposen d'arxiu a casa, tot passant d'una taxa del 50% entre els que no tenen estudis a una altra del 75% entre els titulats universitaris.

Finalment, cal indicar que s'aprecia una relació entre la possessió d'arxius domèstics i la consulta d'arxius municipals. Així, doncs, la proporció de la població que disposa d'arxius domèstics augmenta significativament en considerar únicament la població que alguna vegada ha consultat un arxiu municipal. El 73,7% de la població usuària d'un arxiu municipal disposa d'algun tipus d'arxiu a casa seva, mentre que només el 58,3% de la població que mai ha consultat un arxiu municipal en disposa.

5.2. Documents o materials arxivats

Entre les persones que declaren disposar d'arxius al seu domicili, se'ls va demanar per la tipologia de documents conservats. Les respostes es presenten a la taula següent.

<i>Quin tipus de documents o materials arxiva? Segons ordre de resposta</i>	
Pregunta oberta (s'han codificat només els tres primers conceptes citats) ⁴	
Documents	%
Comptabilitat: factures, banc...	46,8%
De la casa	17,6%
Personals (s. e. ⁵)	17,1%
Laborals	8,8%
Informàtics	7,1%

Documents	%
Escolars	5,6%
Llibres, diaris, revistes	5,5%
"Tots els documents importants", "de tot tipus"	4,3%
Documents, papers (s. e. ⁵)	3,9%
Fotografies	3,8%
Familiars (s. e. ⁵)	3,6%
Mèdics	3,1%
Pel·lícules, música	1,4%
Cartes, postals	1,1%
Altres	4,4%

Multiresposta

El 46,8% de la població catalana que disposa d'arxius domèstics els utilitza per guardar documents de comptabilitat, és a dir, factures, papers del banc, rebuts... A més, el 40,5% de les respostes donades en primer lloc pertany a aquesta categoria. Així, doncs, els arxius referents a les despeses de la llar són el tipus més habitual d'arxiu domèstic a les llars catalanes.

Amb un percentatge significativament inferior, la segona tipologia d'arxiu domèstic més habitual a Catalunya és el que conté documents de la casa (17,6%). Algunes de les respostes literals que han aconsellat definir aquesta categoria són: "Papers de la casa", "Documents del notari referents al pis", "Coses de casa", "Contracte de lloguer", "Esriptura del pis", etc.

D'altra banda, el 17,1% dels catalans que disposen d'arxiu domèstic no concreta el tipus de documents que arxiva a casa, i només manifesta que es tracta de documents *personals*.

Segueixen, amb percentatges inferiors al 10%, els arxius laborals (8,8%), on es guarden els contractes, les nòmines, etc., i els arxius informàtics (7,1%).

La categoria de "Llibres, premsa i revistes" obté només un 5,5%. Aquest baix percentatge sorprèn si es considera que l'any 2001, el 85,1% de les llars catalanes disposaven de més de 25 llibres.⁶ Per tant, sembla que, tot i que en general la població catalana disposa de llibres a casa seva, no es considera que la disposició dels llibres pugui considerar-se un arxiu.

Un fet similar sembla ocórrer amb les pel·lícules i la música: només un 1,5% de la població catalana que disposa d'arxiu a casa manifesta que arxiva pel·lícules i música.

S'aprecien variacions en la distribució de les respostes segons les característiques sociodemogràfiques. En efecte, el segon tipus d'arxiu domèstic més usual entre la població de 16 a 25 anys són els arxius escolars: el 19,6% dels catalans de 16 a 25 anys que disposen d'arxiu domèstic a casa arxiva documents escolars; mentre que el percentatge

mitjà d'aquesta categoria per al global de la població és del 5,5%. També augmenta significativament la proporció d'arxius informàtics entre la població més jove: el 13% de la població de 16 a 25 anys amb arxiu domèstic arxiva documents o material informàtic.

Els arxius domèstics de tipus laboral, informàtic, escolar i mèdic disminueixen significativament entre la població amb estudis primaris. De forma contrària, augmenta el percentatge dels que manifesten arxivar "Tots els documents importants, de tot tipus" entre els catalans amb estudis primaris.

Entre els llicenciats universitaris amb arxius domèstics, és significativament més habitual arxivar documents o materials informàtics, així com llibres, diaris i revistes. D'altra banda, entre els llicenciats disminueix la proporció dels que manifesten arxivar "Tots els documents importants, de tot tipus".

Finalment, cal indicar que la proporció de dones amb arxius domèstics que arxiven documents de comptabilitat és significativament superior a la proporció d'homes: un 53,2% de dones per un 40,2% d'homes.

Notes

- 1 La Regió I engloba les següents comarques: Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.
- 2 Els percentatges ombrejats indiquen un valor significatiu dels residus estandarditzats en el càlcul de la chi-quadrat. Per tant, es poden interpretar com a valors significativament diferents dels valors esperats si les dues variables fossin independents.
- 3 Cal notar que una mateixa resposta pot incloure dues queixes. Per exemple, la resposta "*por tiempo y dinero no resulta práctico*" pertany a dues categories diferents: "Lentitud, pèrdua de temps" i "Factor econòmic". Aquesta és la raó per la qual la suma dels percentatges és superior al 100%.
- 4 Un exemple de resposta literal a aquesta pregunta és "Factures, papers del pis, titulacions...". La seva codificació és: "Comptabilitat" com a primera resposta, "De la casa" com a segona resposta i "Escolars" com a tercera.
- 5 Sense especificar.
- 6 *Enquesta de consum i pràctiques culturals 2001*. Estadística oficial duta a terme pel Departament de Cultura en col·laboració amb l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Resumen

Este artículo presenta la encuesta realizada en la población de Cataluña para determinar la imagen, el conocimiento y el nivel de uso de los archivos en general y de los archivos municipales en concreto. En primer lugar se presentan los objetivos así como la metodología empleada. A continuación se analizan la imagen de los archivos, los atributos y los contenidos que se asocian a los mismos según los grupos de edad encuestados y su formación. El concepto de conocimiento es analizado a partir de los productores de archivos, su acceso y los intereses en las consultas a los archivos municipales. Y el concepto de uso revisa el porcentaje de usuarios, su perfil sociodemográfico, sus motivaciones y su grado de satisfacción, para acabar con el análisis de la presencia de archivos personales y su tipología.

Résumé

Cet article présente l'enquête menée dans le but de déterminer l'image et la connaissance qu'a la population catalane, et l'usage qu'elle fait des archives en général et des archives municipales en particulier. En premier lieu, l'auteur présente les objectifs, ainsi que la méthodologie employée, puis il analyse l'image des archives, les attributs et les contenus qui lui sont associés selon l'âge et la formation des personnes interrogées. Le concept de connaissance est analysé à partir des producteurs d'archives, de l'accès et des intérêts qui se dégagent des consultations effectuées auprès des archives municipales. Pour le concept d'utilisation, l'auteur examine le pourcentage d'utilisateurs, leur profil sociodémographique, leurs motivations et le degré de satisfaction, pour finir par une analyse de la présence d'archives personnelles et de leur typologie.

Summary

This article presents the survey of the Catalan population conducted with a view to learning about the image, awareness and level of use of archives in general, and of municipal archives in particular. The article first describes the objectives and the methodology used. It then analyses the image of archives, the attributes and contents associated with archives according to the surveyed age groups and education levels. The concept of awareness is analysed regarding the producers of archives, their access, and the interests in queries involving the municipal archives. Furthermore, the concept of use reviews the percentage of users, their social and demographic profiles, their motivations, and their degree of satisfaction. The article concludes with an analysis of the presence of personal archives and their different natures.

